

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Strategi for rekruttering til samisk høyere utdanning - Høringsvar fra Utdanningsforbundet

Utdanningsforbundet viser til Kunnskapsdepartementets brev av 2. juli 2010 *Strategi for rekruttering til samisk høyere utdanning – høring*.

Utdanningsforbundet slutter seg i all hovedsak til arbeidsgruppas forslag til tiltak.

Arbeidsgruppa fikk i oppdrag bl.a. å utarbeide en helhetlig nasjonal rekrutteringsstrategi til samiske høyere utdanning, der samisk lærerutdanning og samiske språk skulle vektlegges. Gruppa presiserer at alle de samiske språkene i høyere utdanning skal ivaretas.

Utdanningsforbundet vil i tillegg understreke at lule- og sørsamisk bør få en større vektlegging som minoritetsspråk i det samiske samfunnet. Vi uttrykte i vår høringsuttalelse til *Forskrift om rammeplan for samisk lærerutdanning* (02.02.2010): "Det trengs en aktiv språkvitaliseringspolitikk for om mulig å berge disse språkene, og utdanning av lærere som kan undervise i og på disse språkene, er et av de viktigste punktene i en slik satsing." For å klare dette må et lærerutdanningstilbud for sørsamiske og lulesamiske lærere ha forankring i sine språkmiljøer. Å legge desentralisert lærerutdanning, som også kan være organisert som modulbaserte studier, til disse miljøene, kan være en strategi. Økonomien må ikke være en stopper, selv om det er få søkere. Revitalisering vil koste, og erfaringer tilsier at der det er høgskoler, rekrutteres flere til høyere utdanning, som igjen gir stabilitet.

Øvrige kommentarer til kapitlene:

Kap. 1.5 Behov for rekruttering til samisk høyere utdanning

Vi ser absolutt behovet, som arbeidsgruppa påpeker, for oppfølgende og oppdaterte undersøkelser knyttet til grunndata for høringen.

Arbeidsgruppa siterer fra regjeringsplattformen for 2009-2013, *kap. 15 Urfolk og nasjonale minoriteter*, der regjeringa sier at den vil vurdere å åpne for at skoleelever i samiske områder skal kunne velge samisk som sidemål i stedet for bokmål/nynorsk. Vi mener dette er et konkret tiltak som bør gjennomføres.

Kap. 3.1.1 Rekrutteringsstrategi

Et viktig moment i rekrutteringsstrategien er å motivere elever som har valgt samisk som 1. og 2. språk på høyeste nivå i grunnopplæringen, til å fullføre sin utdanning.

Innenfor den ikke-samiskspråklige gruppa bør lærere og førskolelærere være den viktigste rekrutteringsmålgruppa. Det er disse som er de viktigste ”språkarbeiderne” i opplæringen.

Kap. 3.2 Utfordringer for samisk språk

”Språkundervisning” bør endres til språkopplæring. Dette bør være gjennomgående.

Kap. 3.4 Kunnskap og målgruppe

Det må være ulik strategi for ulike områder. Deretter bør en forsøke å finne likhetstrekk og særegne trekk for områdene. For å kunne gjøre en god innsats er det viktig å inneha kunnskapen om de ulike gruppene, jf. vår kommentar til kap. 1.5.

Kap. 3.5 Satsingsområder i rekrutteringen

Øke statusen

Andre avsnitt.

Duodji og reindrift bør erstattes med; *samiske primær-/kombinasjonsnæringer* er viktige i det samiske språket. En sterkere satsing på å utvikle gode faglige studieløp innenfor disse områdene vil også være viktig i en språklig sammenheng.

Øke tilgjengeligheten

Andre avsnitt:

Det er nødvendig å forbedre arbeidsvilkårene til samisklærere i grunnskolen og videregående skole. Det er derfor også av avgjørende betydning at det til enhver tid foreligger relevante læremidler på samisk. Kvalifisering av flere lærere vil i seg selv virke rekrutterende. Siste setning ”Ved å øke antallet samisklærere vil dette forholdet bedre seg.” bør slettes.

Kap. 3.6 Aktuelle målgrupper

Tillegg:

Som ett av tiltakene bør det arbeides for å øke antall elever som tar samisk som 1. og 2. språk på høyeste nivå i grunnopplæringen.

Kap. 3.7 Kompetanseheving

Andre avsnitt, tillegg:

Samisktalende foreldre, som selv ikke behersker det samiske skriftspråket og som har barn som lærer / har lært seg samisk i barnehagen og grunnopplæringen, bør få tilbud om opplæring i samisk skriftspråk.

Kap. 3.7.1 Organisering av studier

Tillegg:

Her mener vi det mangler et avsnitt om studenter som søker gjennom samisk kvote. Disse må få opplæring i samisk, slik at de behersker språket i utformingen av sitt profesjonelle yrkesliv, eks. leger, helsevesen generelt, politi m.m.

Nest siste kulepunkt endres til:

...å tilby lese- og skriveopplæring for voksne som *behersker* samisk muntlig.

4. siste linje s. 18 endres til:

Slike rekrutteringstiltak er også aktuelle for andre som ikke *behersker* samisk.

Kap. 3.8 Tiltak

Studenter som kommer inn under samisk kvote, må få en stipendordning der opplæring i samisk språk blir en obligatorisk del av utdanningen, før de begynner sin yrkesutøvelse. Denne tilleggstudningen bør også gi lønnsmessig uttelling.

Elever i videregående opplæring som tar samisk 1. og 2. språk til høyeste nivå, får tilleggs poeng på lik linje med elever som får tilleggs poeng for fordypning innenfor programfag.

Grunnskolen:

Elever må kunne ta eksamen i både samisk 1 og norsk 1 uten å måtte gå opp som privatist i det ene faget.

Kap. 3.8.1. Synliggjøringstiltak

En målrettet profilering av samisk høyere utdanning trekkes fram av arbeidsgruppa som et viktig rekrutteringstiltak. Det er viktig med skolering av rådgivere og karriereveiledere i skoleverket, slik at informasjon om samiske studietilbud og yrkestilbud blir en naturlig del av rådgivingen. Det bør lages gode informative brosjyrer som forteller om ulike utdanningsløp og fordeler som gis, for eksempel stipendordninger og yrkesmuligheter.

Kap. 4.1.3 Samarbeid og koordinering mellom utdanningsinstitusjoner som tilbyr samisk utdanning

Utdanningsforbundet støtter satsing på SAK-samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon mellom høgskolene, men tror det vil være rimelig å vurdere om ikke høgskolen i Nesna og høgskolen i Hedmark også bør delta i dette samarbeidet. Disse høgskolene har utdannings-/forskningstilbud som er relevante.

Med vennlig hilsen
for Utdanningsforbundet

Torbjørn Ryssevik
avdelingssjef

Tone Ribbing
førstekonsulent